

Kursus: Tage og tagkonstruktioner

Statiske muligheder og konstruktionsprincipper

Fotos Kasper Kristensen

4.- 5. marts 2026

Træinformation Kasper Kristensen

TRÆ

1

Materialer og bærende konstruktion

Træinformation

TRÆ

3

Indhold

1. Træmaterialer og bærende konstruktion
2. Konstruktive principper for tagkonstruktioner
  - Spændvidder, dimensioner og eksempler
3. Spørgsmål ?

Træinformation

TRÆ

2

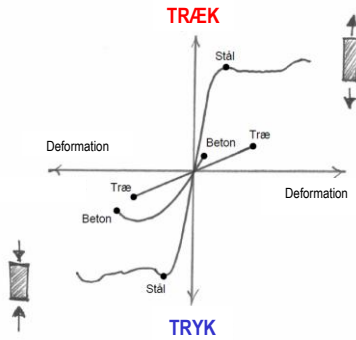
Træ har god træk og trykstyrke

Træinformation

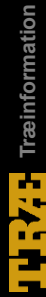
TRÆ

4

Materialestyrker

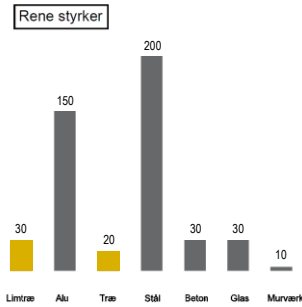

Kasper Kristensen

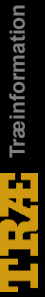

6

Materialestyrker

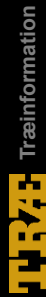

Kasper Kristensen

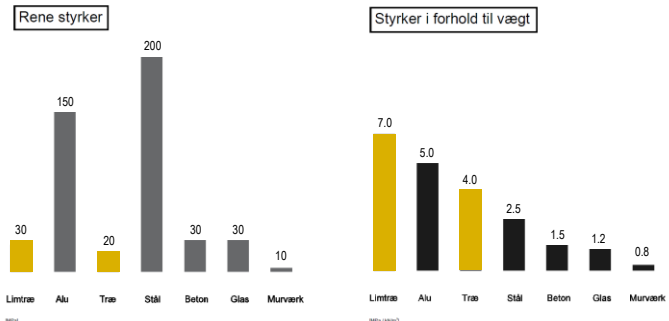
8

Fordel med høj styrke og lav vægt

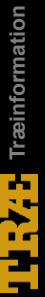

7

Materialestyrker: Træ har høj styrke i forhold til sin vægt

Kasper Kristensen

9

Træmaterialer og konstruktivt princip

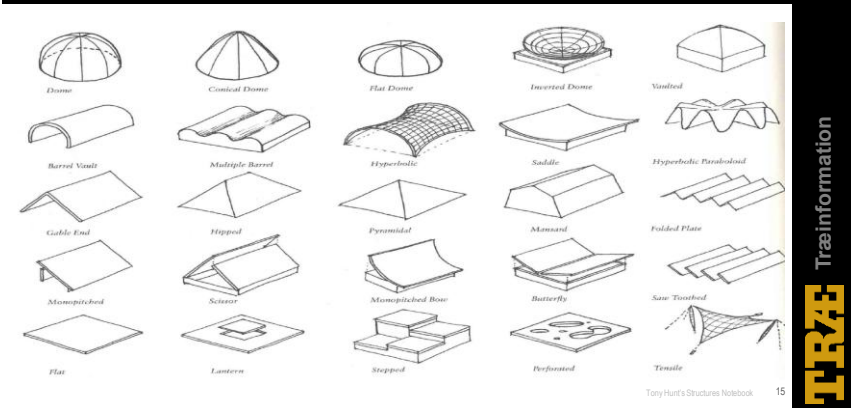
	Søjler	Bjælker	Skiver	Plader	Gitre	Rumgitre	Rammer	Trapper	Buer	Kupler	Hvælv
Træ – Savskåret træ	■	■			■			■		■	
Træ – GLT / Limtræ	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■
Træ – LVL	■	■	■	■	■	■	■	■			
Træ – CLT		■	■	■				■			

Træinformation
TRÆ

Kasper Kristensen 12

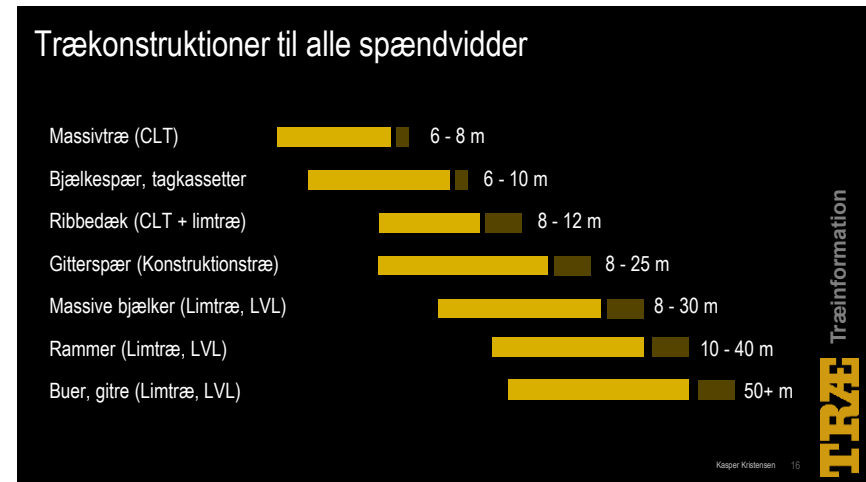
12

Typologi for tage

15

Konstruktive principper for tage

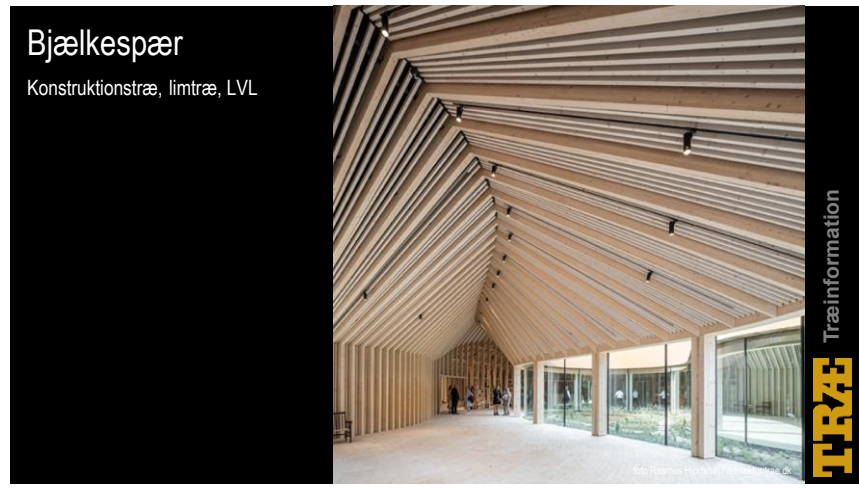

14

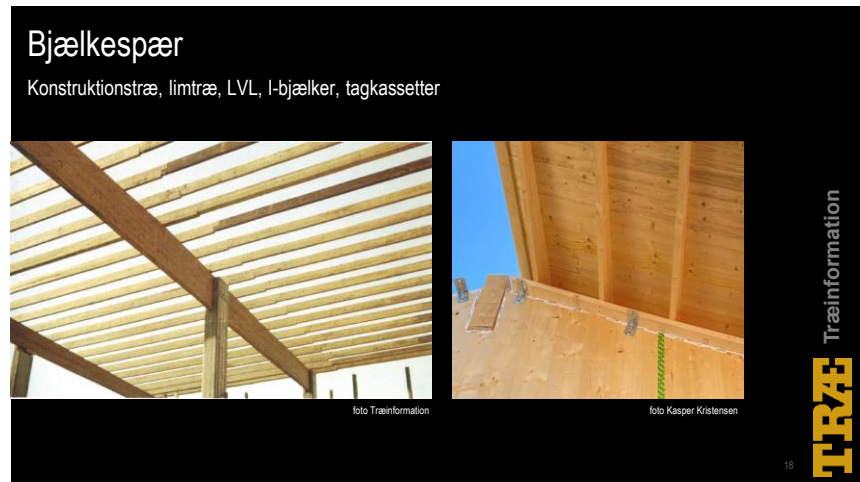
16

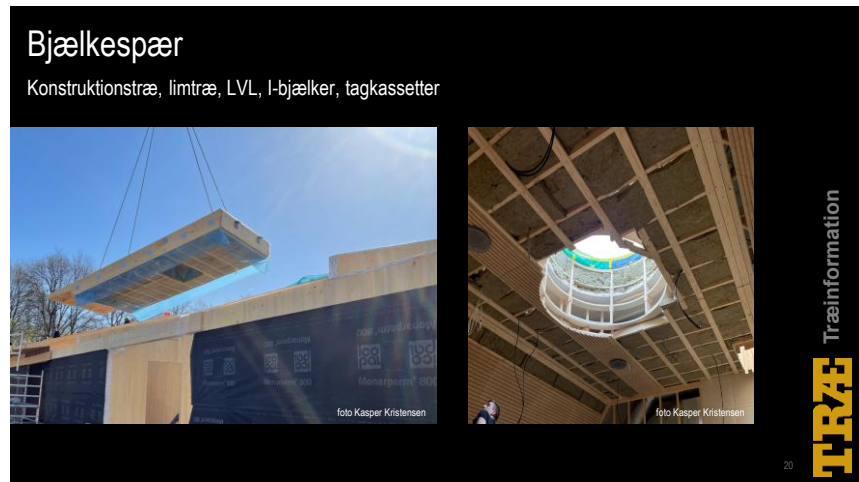
17

19

18

20

Bjælkespær - spændvidder

Op til ca. 6 m ved bjælkehøjde 295 mm

Op til ca. 10 m med bjælkehøjde 433 mm

Konstruktionstræ

Limtræ / LVL

Foto: Kasper Kristensen

Foto: Kasper Kristensen

Træinformation

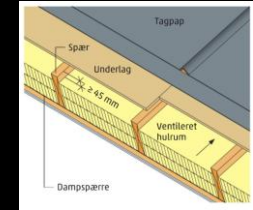
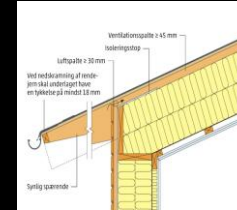
21

Bjælkespær / Tagkassetter

Hurtig lukning med 1. lag tagpap af fabrik

foto Kasper Kristensen

TRÆ 75, TRÆ 77, TRÆ 56

Træinformation

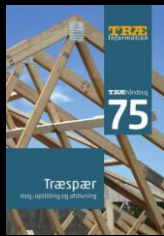

23

Bjælkespær

Bæreevnetabeller

<https://traeinfo.dk/produkt/trae-75-traespaer-valg-opstilling-og-afstivning/>

Træbjælker

Træbjælker anvendes ofte i tagkonstruktionen, både som bjælkespær, bjælkelag og som tværbjælker. I mange tilfælde kan bjælkerne dimensioneres med programmet Bæjværdi, udgangspunktet for Træinformation.

I det følgende findes tabeller for bjælkespær og bjælkelag beregnet med Bæjværdi.

Bjælkespær

Den tilladte lysvidde l for bjælkespær bestemmes som resultat af nedbørsmængde og l er 1/400 for egenlast, se figur 25, i tabel 3, 44 og 48 er for taghældningerne 15°, 30° og 45° angivet den spænde lysvidde l , som overholder

nedbørsmængden, samt den største lysvidde l , som alene overholder styrekvotienten til egenlast og tværbjælker eller punktlast. Den af de to lysvidder, der ikke er afgrænset, er såvel spændens af Træinformation.

Tabellerne gælder for henholdsvis let tag og tungt tag og bjælker i styrekvalitet C18. For andre styreklasser multipliceres lysvidden med faktorerne i tabel 2.

Kan der accepteres en større nedbørsmængde end $u = 2.000$ mm, kan l , dog øges. Hvis man fx kan acceptere $u = 2.500$ mm, kan lysvidden l , øges med 30 %, naturligvis forudsat at lysvidden er mindre end l .

Nedbørsmængde	C18	C24	C28	C30
l	0,92	1,08	1,27	1,38
l	0,88	1,04	1,21	1,29

l = Bjælkelængde

l = Spændvidde

Værdierne for bjælkespær med opskæning

l = Bjælkelængde

l = Spændvidde

Bjælkespær med hængning

Figur 25 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 26 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 27 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 28 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 29 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 30 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 31 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

Figur 32 Den tilladte lysvidde l for bjælkespær med hængning på mindst 2 ud af 3 hængningspunkter eller ved brug af tværbjælker i henhold til tabel 2 og 3. Hvis der anvendes tværbjælker, skal de være af samme kvalitet som bjælkespæret og skal være af samme længde som bjælkespæret.

34 SPÆR OG SPÆRBYGER TRÆ 75

Træinformation

22

22

Bjælkespær / Tagkassetter

Hurtig lukning med 1. lag tagpap af fabrik

foto Kasper Kristensen

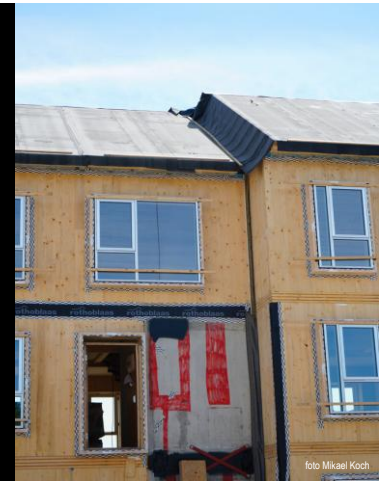
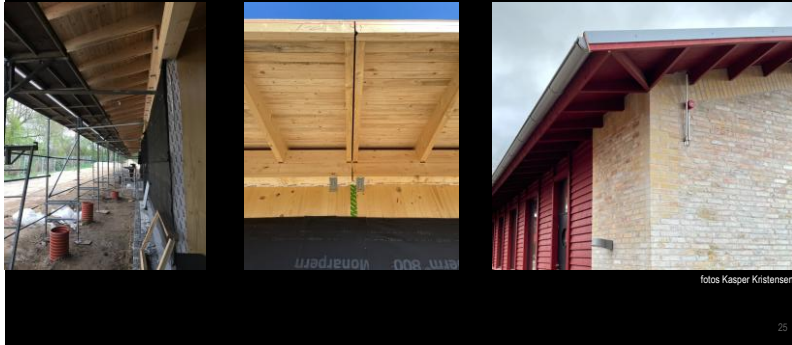

foto Mikael Koch

24

Bjælkespær Tagudhæng og skrå tage

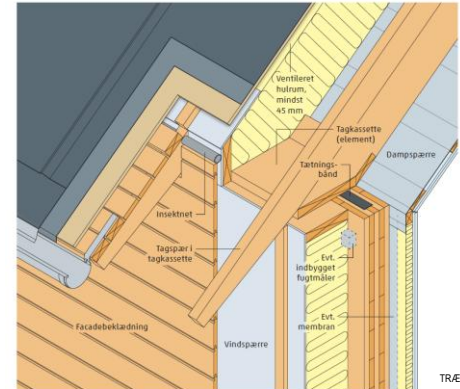
Træinformation
TRÆ

fotos Kasper Kristensen

25

25

Tagkassetter på CLT TRÆ 80, TAGFOD.04

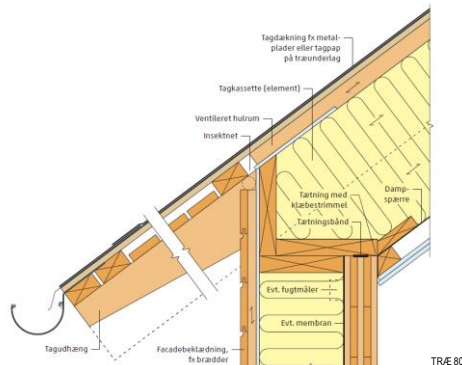
Figur 10.47

TRÆ 80

27

27

Tagkassetter på CLT TRÆ 80, TAGFOD.03

Figur 10.45

TRÆ 80

26

26

Hanebåndsspær

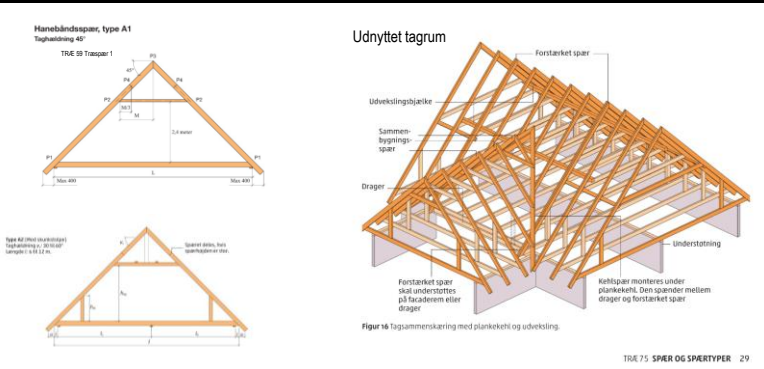
28

Træinformation
TRÆ

Træinformation
TRÆ

Hanebåndsspær - spændvidder

Spændvidder typisk op til 10 m

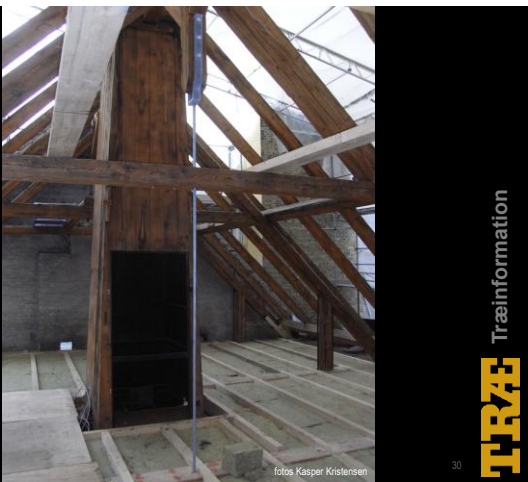
Træinformation
TRÆ

29

31

Træinformation
TRÆ

Træinformation
TRÆ

30

32

Træinformation
TRÆ

Gitterspær - Taghældning normalt mellem 15° - 50°

- Skjult i tagkonstruktionen
Konstrukstræ + tandplader
Typisk c/c 1,0 m
- Synligt fritliggende i større rum
Limtræ / LVL + dorne
Typisk c/c 2,4 m

Træinformation

33

33

Gitterspær Gitterbjælker i tagkassetter

foto TRÆfakta 17

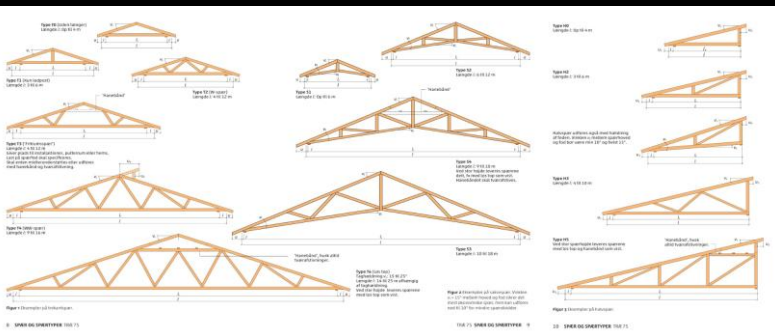
Træinformation

35

35

Gitterspær Trekantspær, Saksespær, Halvspær

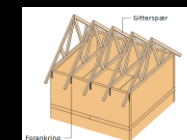
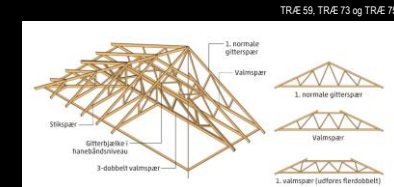
Træinformation

34

34

Gitterspær → inspicérbar tagdækning og indbygget tagudhæng

Træinformation

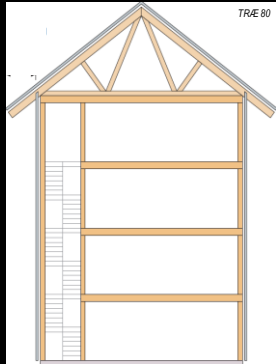

36

36

Gitterspær på CLT-byggeri

→ inspicérbar tagdækning og indbygget tagudhæng

Træinformation
TRÆ

37

Gitterspær på etagebyggeri

→ Plads til føringsveje og teknik

Træinformation
TRÆ

39

Gitterspær på CLT-byggeri

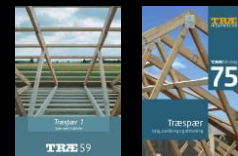
→ inspicérbar tagdækning og indbygget tagudhæng

Træinformation
TRÆ

38

Gitterspær - spændvidder

Typiske spændvidder: 4 – 14 m

Store spænd: 15 – 25+ m

Træinformation
TRÆ

40

Gitterspær

Store tagkonstruktioner og plads til installationer

Fotos: TRÆ 73 / Palsgaard Spær

- Oplys om ventilationskanaler og tunge maskiner i tagrum. Evt. mellemunderstøtninger

41

Træinformation

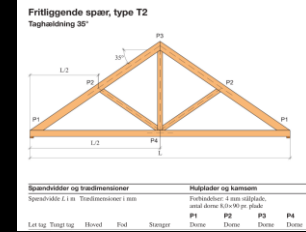
Gitterspær

Fritliggende synligt i større rum

Spændvidde op til ca. 18 m

Gubse Garage, foto: Mikael Koch

Træinformation

43

Gitterspær

Fritliggende synligt i større rum

Gubse Garage, foto: Mikael Koch

Café Halvgødt, foto: Mikael Koch

42

Gitterspær

Fritliggende synligt i større rum

Træinformation

44

44

Massive dæk

Træinformation

45

Massive dæk

CLT, LVL

- Effektiv skivevirkning
- Dobbeltspændte plader
- CLT kan normalt kun anvendes i anvendelses klasse 1 og 2 (DS/EN 16351)

foto Kasper Kristensen

47

Massive dæk

foto Kasper Kristensen

46

Massive dæk

Brettstapel

(kantstillede brædder)

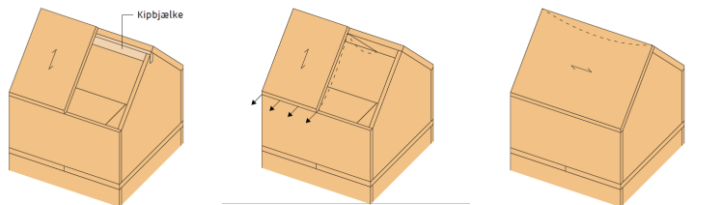

foto Kasper Kristensen

48

Massive dæk

Spændvidde ca. 6 – 8 m ved tykkelse 200 – 260 mm

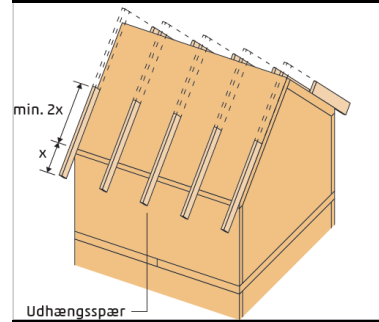

TRÆ 80

49

Træinformation
TRÆ

CLT-tagelementer Udhængsspær

TRÆ 80

51

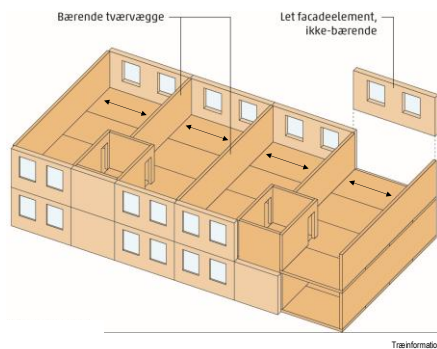
foto Kasper Kristensen

foto Kasper Kristensen

Træinformation
TRÆ

Bærende tværskillevægge

Træinformation

- Etagedæk og tagelementer spænder på langs
- Ballast på stabiliserende tværskillevægge (lejlighedsskel)
- Frihed i facader

50

Træinformation
TRÆ

Hold træet tørt

- Opnå lang levetid
- Undgå rådskader og skimmel

foto Kasper Kristensen

foto Ted Kroll / Prosser & Mann

Træinformation
TRÆ

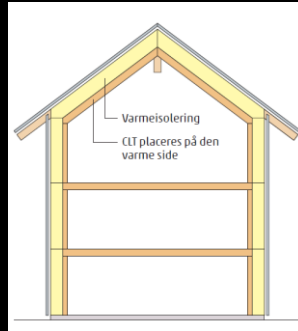
52

50

52

Anvendelse af CLT

- CLT kan anvendes, hvor det kan "holdes tørt", dvs. i anvendelsesklasse 1 og 2
- CLT er normalt ikke egnet til brug i anvendelsesklasse 3

Tabell 2.1. Anvendelsesklasser og fugtindhold for trækonstruktioner til bygade 5 og 6 ifølge dansk national standard.

Anvendelsesklasse 1 Indendørs tørre forhold, hvor den relative fugtugtighed spænder overalt 65 % svarende til et fugtindhold i atmosfæriske konstruktioner på omkring 12 %.

Anvendelsesklasse 2 Klimaforhold, hvor den relative fugtugtighed overalt overstiger 65 % og hvor fugtindholdet i atmosfæriske konstruktioner overstiger 12 %.

Anvendelsesklasse 3 Klimaforhold, hvor der er risiko for kondensering af vand i atmosfæriske konstruktioner, herunder i tilfælde af vandindtrængning og fugtugtninger, samt atmosfæriske konstruktioner beskyttet mod nedbør fra vindfældende tagkonstruktioner.

Anvendelsesklasse 4 Klimaforhold, der kan føre til højere fugtindhold end i anvendelsesklasse 2.

For konstruktioner i fugtugt-nul eller konstruktioner udsat for nedbør eller vand i øvrigt.

RF < 85 %

Træinformation

TRÆ

54

Fugtberedskab - en del af fugtstrategien

- Byggepladsmembran
- Sikre bortledning af regnvand
- Vedligehold og kontrol af beskyttende foranstaltninger

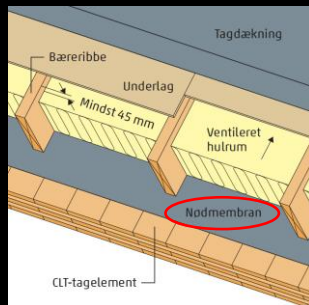
Træinformation

TRÆ

56

Fugt teknisk robusthed

2-lags tætning med vandtæt "nødmembran" på CLT

- Skrå tage > 10°
- Ventileret tagkonstruktion
- Nødmembran som sikkerhed i tilfælde af utæt tagdækning
- Nødmembran kan fungere som byggepladsmembran og som dampspærre i tagkonstruktionen
- Træfugt max 16 % ved montage

Træinformation

TRÆ

55

Fugtberedskab - en del af fugtstrategien

- Byggepladsmembran
- Sikre bortledning af regnvand
- Vedligehold og kontrol af beskyttende foranstaltninger

Træinformation

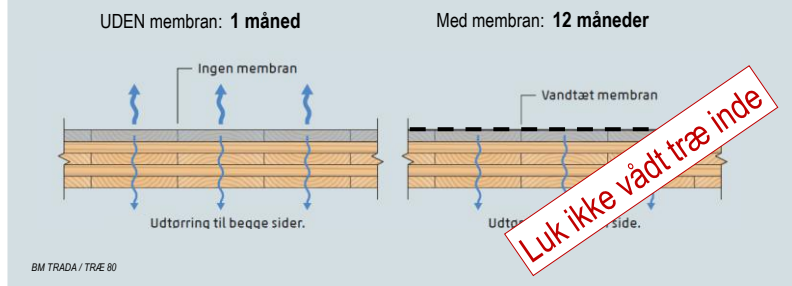
TRÆ

57

Hvad er tørretiden ?

Eksempel – Udtørring af opfugtet CLT-element med / uden membran

Tørretid af øverste lamel fra fugtindhold 35 % → 20 %

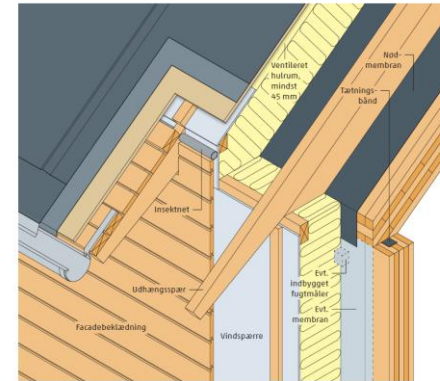

58

Træinformation
TRÆ

CLT-tagelementer

TRÆ 80, TAGFOD.01

Figur 10.43

TRÆ 80

61

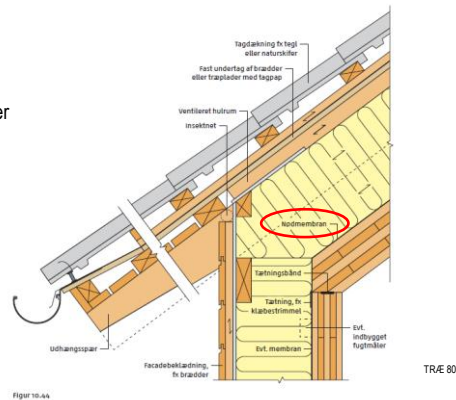
Træinformation
TRÆ

61

CLT-tagelementer

TRÆ 80, TAGFOD.02

- Tegl, naturskifer, tagpap eller metalplader
- Fast undertag af tagpap på brædder eller træplader

Figur 10.44

TRÆ 80

60

Træinformation
TRÆ

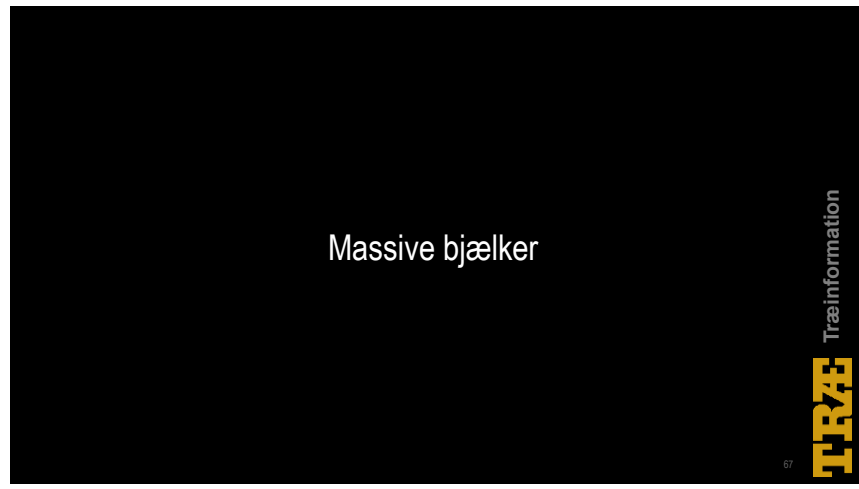
Tagkonstruktioner
med større spænd

Træinformation
TRÆ

62

62

60

64

68

Massive bjælker

Limtræsdragere og -bjælker

Træinformation

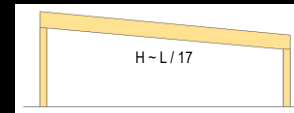
TRÆ

69

69

Massive bjælker

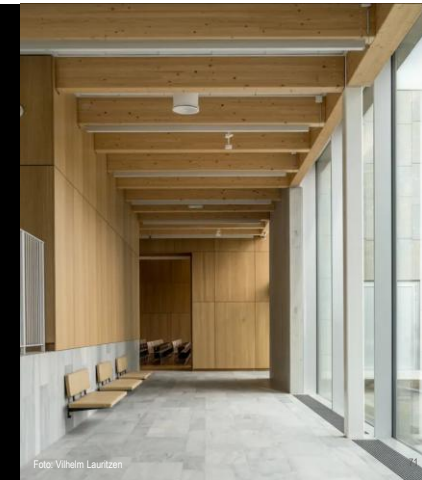
Limtræ, LVL

Rette bjælker: Spændvidde op til 30 m
(~ 1,75 høj bjælke)

Pilhøjde:

- Projektspecifikt
- Fx 100 mm for 30 m bjælke

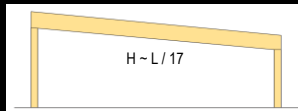
Træinformation

TRÆ

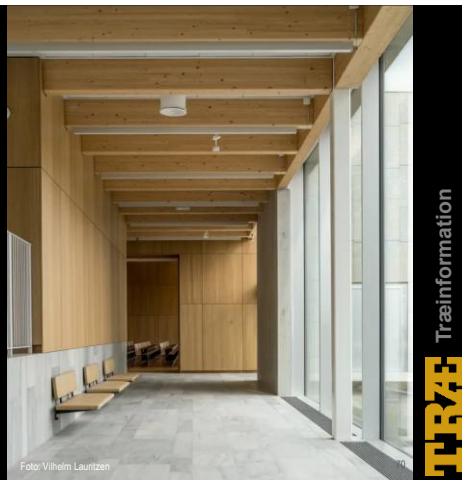
71

Massive bjælker

Limtræ, LVL

Rette bjælker: Spændvidde op til 30 m
(~ 1,75 høj bjælke)

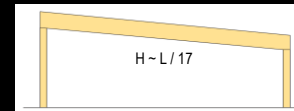
Træinformation

TRÆ

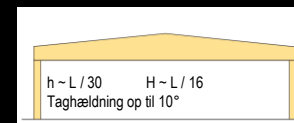
70

Massive bjælker

Limtræ, LVL

Rette bjælker: Spændvidde op til 30 m

Sadelbjælker: Spændvidde 10 - 20 m

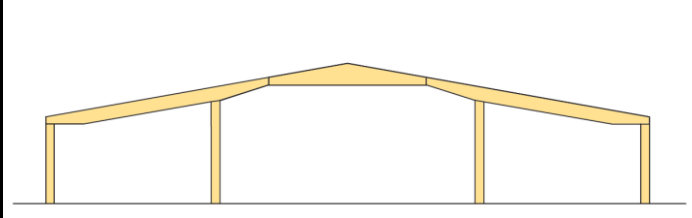
Træinformation

TRÆ

72

Massive bjælker – store tagflader

Limtræ, LVL

Optimerede bjælker som gerberdragere med ophængt sadelbjælke

Træinformation

73

73

Gitterbjælker

Søjlefri arealer

Træinformation

75

75

Gitterbjælker

Træinformation

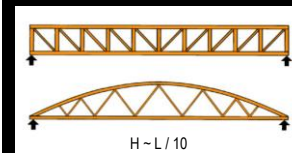

74

74

Gitterbjælker

Limtræ, LVL

Gitterbjælker: Spændvidde 20 – 80 m

- Plane eller rumlige gitre
- Kan være etagehøje

Foto: Arkitekt Knudsen & Østergaard A/S / Lilleheden

Træinformation

76

76

Gitterbjælker

LVL

Fotos: Vgrimelo GmbH & Co. Polimeer.com

Høje styrker med LVL i bøg

Træinformation
TRÆ

77

Rammer

Limtræ, LVL

Ramme med krumt hjørne:
Spændvidde 15 – 40 m

Ramme med skarpt hjørne:
Spændvidde 10 – 25 m

Momentstive rammehjørner

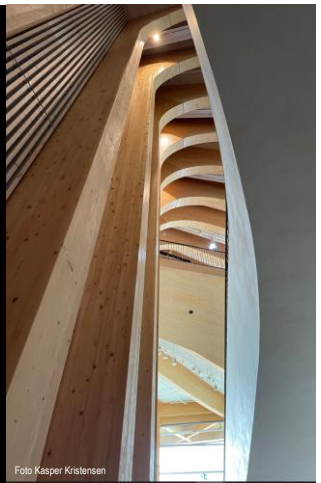

Foto Kasper Kristensen

79

Rammer

Træinformation
TRÆ

78

Rammer / Konsoller

Limtræ, LVL

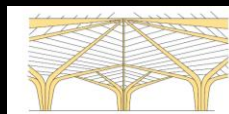

Foto Kasper Kristensen

Træinformation
TRÆ

80

Rammer

LVL

Momentstive rammer

Træinformation

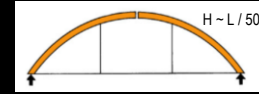
TRÆ

Fotos Profile

81

Buer

Limtræ

Buer med synligt trækbånd:
Spændvidde fra ca. 20 til 60 m

Foto Svenskt Trä

83

Buer og kupler

Træinformation

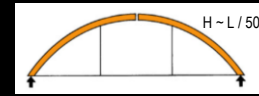
TRÆ

82

82

Buer

Limtræ

Buer med synligt trækbånd:
Spændvidde fra ca. 20 til 60 m

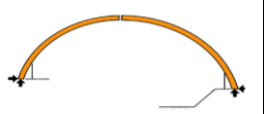

Foto: Kasper Kristensen

84

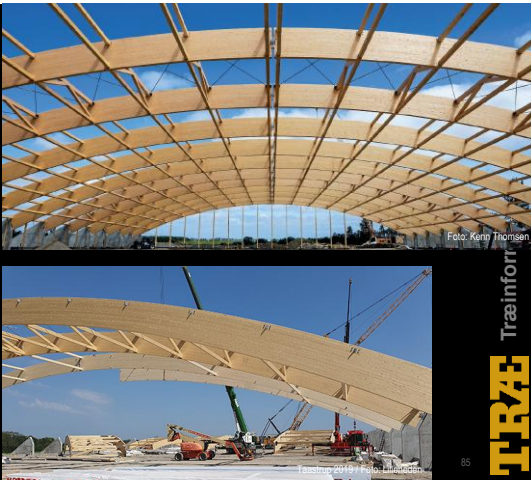
Buer

Limtræ

Buer uden synligt trækband:
Spændvidde op til 100 m

Trækband indstøbt i gulvet

Træinformation
TRÆ

85

Trækonstruktioner til alle spændvidder

Massivtræ (CLT)	6 - 8 m
Bjælkespær, tagkassetter	6 - 10 m
Ribbedæk (CLT + limtræ)	8 - 12 m
Gitterspær (Konstruktionstræ)	8 - 25 m
Massive bjælker (Limtræ, LVL)	8 - 30 m
Rammer (Limtræ, LVL)	10 - 40 m
Buer, gitre (Limtræ, LVL)	50+ m

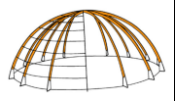
Træinformation
TRÆ

87

Kupler

CLT

LVL

Limtræ

Foto: Mikael Olsson, arkitekturtræe.dk

Træinformation
TRÆ

86

Dimensionering og TRÆhåndbøger

Træinformation
TRÆ

88

Beregningssystemer

Beregn bjælkedimensioner med gratis app

TRÆbjælker er en app til dimensionering af bjælkelag, tværbjælker, bjælkespær, vinduesoverligger og kipbjælker i enfamiliehuse, sommerhuse og rækkehuse.

Download gratis i App Store - søg på "træbjælker"

TRÆdim - beregningsprogrammer

TRÆdim er en serie af programmer til beregning af trækonstruktioner. Abonnement tegnes hos Træinformation.

BJÆLKEdim er et pc-program der, udover hvad appen TRÆbjælker kan, også giver mulighed for at vælge andre trækvaliteter og andre laster end de normale for enfamiliehuse. Desuden kan du specificere nedbojningskrav og se udnyttelsesgraden for de forskellige lastkombinationer, der er undersøgt.

LÆGTEdim er til pc og bruges til dimensionering af taglægte, somforbindelser og udhæng på alle former for bygger. Programmet er knyttet til TRÆ 65 Taglægte.

ÅSEdim er til pc og beregner åse af både konstruktionstræ og limtræ på haller og klarer de forskellige beregninger af gerbersamlinger, så valget af beslag bliver en leg.

SOMdim er til pc og beregner bæreevnen af som, skruer, bolte og dome i henhold til Eurocode 5. Adgang til programmet findes i bogen *Beregning af forbindelser*.

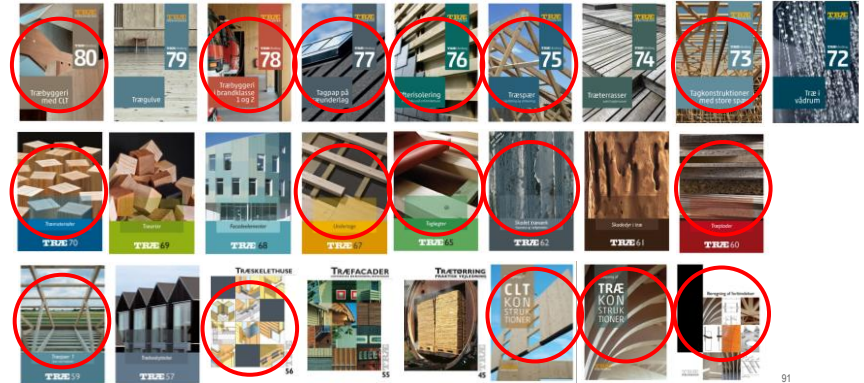

Træinformation

89

89

TRÆhåndbøger og lærebøger på www.traeinfo.dk

91

91

TRÆhåndbøger og lærebøger på www.traeinfo.dk

90

90

Opsamling

Træinformation

92

Tagets statik og konstruktion

- ✓ Træ er let materiale med høj styrke
- fordel i tagkonstruktioner
- ✓ Er valgte opbygning fugtteknisk robust til at klare utætheder i tagdækningen ?
- ✓ Trækonstruktioner til alle spændvidder

Træinformation
TRÆ

93

Tak for opmærksomheden

+45 2623 8672 / kk@traeinfo.dk

Træinformation Kasper Kristensen
TRÆ

94